

Beleidsplan Naar buiten! 2024 - 2028

Buiten beleef je altijd iets bijzonders

Naar buiten! Leiden
Parkzicht 100
2317 RH Leiden

www.naarbuitenleiden.nl

Suzanne Wardenaar
Juke Loman

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Maatschappelijke context en -opgave	3
3. Visie, missie en doelstelling	4
4. Aanpak en activiteiten	5
5. Beheersing: organisatie en financiën	6
5.1 Financiën	6
5.2 Organisatie	6
6. Beleidsvoornemens 2024 – 2028	7
7. Randvoorwaarden en risico's	7
7.1 Bestuurskracht	7
7.2 Financiën	8
7.3 Bedrijfsvoering	8
7.4 Competente medewerkers	8
8. Integriteit en grensoverschrijdend gedrag	9

1. Inleiding

Naar buiten! (Nb!) wil kinderen van 4 tot 12 jaar oud stimuleren vaker naar buiten te gaan en doet dit door het organiseren van natuuractiviteiten voor basisscholen, families en welzijnsorganisaties. We richten ons met name op de lage SES (sociaal economische status) doelgroep omdat zij van huis uit minder vaak de natuur opzoeken. Terwijl spelen in de natuur niet alleen heel leerzaam maar ook gezond is! Belangrijkste reden is dat we kinderen, als toekomstige consumenten, nu bewust willen maken van de natuur zodat zij er later goed voor zullen zorgen. Het groen binnen en buiten de stad wordt ingezet als middel voor meer bewegen, natuurbeleving en een gezondere leefstijl.

Nb! bestaat sinds 2018 als stichting en vervult de rol van NME centrum in de gemeente Leiden. De gemeente is nauw betrokken als adviseur en opdrachtgever en heeft in de loop der jaren steeds meer taken aan de stichting overgedragen. Nb! heeft een makelaarsfunctie en brengt vraag en aanbod samen op het gebied van duurzaamheidseducatie en natuurbeleving. Dit doen we met een flexibele schil van ervaren ZZP-ers en een netwerk van deskundige vrijwilligers. We stimuleren kinderen en hun ouders/verzorgers of begeleiders/leerkrachten, om het hele jaar door op ontdekking te gaan in de natuur, want buiten beleef je altijd iets bijzonders!

In dit plan beschrijven we onze uitdaging (de maatschappelijke opgave) en ons antwoord daarop: onze missie en doelstelling, onze aanpak en activiteiten en onze samenwerking met (beoogde) partners. In dit beleidsplan geven we ook inzicht in onze organisatie, beheer en financiën. We benoemen onze beleidsvoornemens voor de periode 2024 – 2028. Tenslotte gaan we kort in op de noodzakelijke randvoorwaarden om ons voorgenomen beleid te kunnen realiseren. Jaarlijks zullen we als bestuur en medewerkers op basis van dit beleidsplan jaarplannen evalueren en opstellen.

2. Maatschappelijke context en -opgave

Kinderen spelen en ondernemen steeds minder buitenshuis, vooral wanneer zij opgroeien in een versteende omgeving. Dit zorgt, in combinatie met gebrek aan kennis over de herkomst van (gezond) voedsel, voor diverse fysieke en mentale gezondheidsproblemen. Het aantal kinderen en jongeren met overgewicht neemt toe en er wordt jaarlijks minder groente en fruit gegeten.

Minder buitenspelen zorgt ook voor minder contact met de natuur om ons heen. Hierdoor hebben kinderen weinig affiniteit met de natuur, terwijl zij zelf onderdeel van de natuur zijn. Met name kinderen met een lage Sociaal-Economische Status (SES) komen weinig in aanraking met de natuur. Hun leefwereld beperkt zich vaak tot de school, de supermarkt en hun eigen huis.

De natuur verbreedt niet alleen hun horizon, maar heeft ook vele gezondheidsvoordelen. Zie in de bronnen hieronder bijvoorbeeld de Factsheets van het IVN en het onderzoek van Agnes van den Berg. De motoriek van kinderen verbetert als ze buitenspelen in een groene omgeving, ze worden vindingrijker en kunnen zich beter concentreren. Daarnaast is buiten bewegen belangrijk voor de aanmaak van vitamine D en het tegengaan van overgewicht.

Natuur- en duurzaamheidseducatie heeft op veel basisscholen geen prioriteit. Door personeelstekort, achterstanden en de nadruk op taal/rekenen verschuift Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE) vaak naar de achtergrond. Het krijgt geen plek in het vaste onderwijscurriculum. Terwijl uit onderzoek blijkt dat dit juist heel belangrijk is voor de verhouding tussen het kind en de natuur. Daarbij vraagt NDE ook om expertise die niet vanzelfsprekend aanwezig is bij leerkrachten.

Door minder buiten te spelen, missen kinderen de natuur als pedagogische omgeving. In de natuur leren kinderen vallen en opstaan, samenwerken, hun eigen grenzen verkennen en omgaan met levende en dode dingen. Daarom is buiten spelen en natuurbeleving essentieel.

Bronnen:

- [Cijfers over overgewicht | Nederlands Jeugdinstituut](#)
- [Onderzoek buitenspelen 2022 Een onderzoek onder ouders en kinderen](#)
- <https://www.ivn.nl/nieuws/nederlandse-kinderen-weinig-natuurintelligent>
- www.ivn.nl/wat-wij-doen/natuur-gezondheid/onderzoek
- [Factsheet Groen en Gezondheid IVN](#)
- [Waarom wij natuur nodig hebben Agnes van den Berg](#)

3. Visie, missie en doelstelling

Buiten beleef je altijd iets bijzonders!

Nb! biedt een oplossing voor bovenstaande maatschappelijke opgave door talrijke activiteiten te organiseren in de Leidse natuur. Jaarlijks bereiken we duizenden kinderen, ook uit versteende wijken met een lage SES.

Onze **visie** is dat als kinderen contact met de natuur hebben, dit zorgt voor meer verbondenheid en uiteindelijk voor burgers die beter zullen zorgen voor die natuur. Daarbij heeft buitenspelen in een groene omgeving een positieve invloed op de mentale en fysieke gezondheid. Tot slot is er de natuur als pedagogische omgeving en als middel om als kind te experimenteren en ontwikkelen.

Nb! zorgt voor verbondenheid met de natuur en dicht deze kloof door kinderen mooie belevenissen in het groen te bieden. Hierdoor gaan zij de natuur beter begrijpen (educatie) en voelen (beleving). Dit zorgt voor meer gevoel van eigenaarschap. Het sluit ook aan op het systeemdenken, waarin kinderen verbonden zijn met alles om hen heen. Van de lucht die ze inademen tot het water dat kinderen drinken, alles staat met elkaar in verbinding. Ook hiermee hoopt Nb! verantwoordelijke burgers te creëren die beter voor de natuur zullen zorgen. Dit is een belangrijk onderdeel van Burgerschapsvorming.

Kinderen doen met Nb! vitale ervaringen op in het groen. Met hoofd, hart en handen. Nb! wil hen niet alleen toerusten met een goede basiskennis op het gebied van natuur en duurzaamheid, maar ook met een positieve, innovatieve houding en actiebereidheid. Daarmee kunnen kinderen in de toekomst weloverwogen keuzes maken, omdat zij competenties bezitten om idealen en denkbeelden om te zetten in handelingsperspectieven. Dit is de basis van de visie op [Duurzame Basisvorming](#) die we toepassen op onze activiteiten. Daarmee dragen kinderen zorg voor hun leefomgeving én voor elkaar (sociale cohesie).

Nb! ziet het als haar **missie** om alle kinderen in de Leidse regio een mooie buitenbeleving te bieden. Daarom brengt Nb! kinderen van 4 tot en met 12 jaar en hun ouders/verzorgers uit de Leidse regio in aanraking met groen in hun buurt. *En:*

Buiten is gezonder dan binnen.

Buiten is spannender dan binnen.

Buiten is uitdagender dan binnen.

We verbinden kinderen met de natuur om hen heen, dragen bij aan een gezondere leefstijl en verbreden hun horizon. Nb! bereikt deze **doelstelling** door het aanbieden van activiteiten voor verschillende doelgroepen:

- het basisonderwijs,
- families met kinderen
- welzijnsorganisaties die werken met kinderen

Daarnaast verbinden we vraag en aanbod op het gebied van natuur- en duurzaamheidseducatie en vervullen we de rol van NME centrum in Leiden

Door samen met partners het hele jaar rond een aanbod te creëren, worden er steeds meer kinderen bereikt. Dit streven willen we voortzetten door te blijven inspelen op actuele ontwikkelingen en behoeften, vanuit het onderwijs en de samenleving. We werken vraaggericht en sluiten inhoudelijk aan

op de SLO onderwijsdoelen, de doelen van NDE Leiden, de Sustainable Development Goals en de visie op Duurzame Basisvorming.

Naast kinderen worden ook hun ouders, verzorgers, leerkrachten en pedagogische medewerkers zoveel mogelijk meegenomen in de activiteiten zodat ook zij geïnspireerd raken. Daarom zijn ook familie activiteiten een belangrijk onderdeel van ons jaarprogramma. Door een intensieve samenwerking met welzijnsorganisaties zoals SOL Leiden en JES Rijnland, neemt ook de lage SES doelgroep regelmatig deel aan onze activiteiten. Naar scholen communiceren we ons aanbod via verwonderomdehoek.nl het platform waarop scholen hun aanbod kunnen boeken. Familieactiviteiten communiceren we via Kidsproof Leiden en via onze partners.

4. Aanpak en activiteiten

Nb! stelt elk jaar een jaarplan op met activiteiten. Hierin zijn de doelstellingen per activiteit opgenomen en wordt de doelgroep vastgesteld. De stichting bereikt haar doelen verder op de volgende manieren:

1. Nb! verbindt partijen aan haar doelstelling en maakt hen tot partners. Nb! bouwt daartoe een netwerk op van en met relevante stakeholders en speelt hierin een verbindende en makelende rol. Nb! draagt uit dat het voor partners aantrekkelijker is om activiteiten samen met elkaar en/of met Nb! te organiseren, in plaats van ieder voor zich. Denk hierbij aan onderwijs, welzijnsorganisaties, terreinbeheerders, overheden, bedrijven, kennispartners, aanbieders, locaties, promotiepartners, vervoerders en financiers.

Tijdens het Buitenbeestfeest maken partners onderling kennis, waardoor het netwerk wordt versterkt (zie foto1).

2. Nb! initieert, organiseert en coördineert evenementen en activiteiten in de Leidse regio om haar doelstellingen, en de doelstellingen van de betreffende partner, te bereiken. Er wordt ook aangesloten en samengewerkt met culturele partners en buurtsportcoaches. In het algemeen wordt er zo veel mogelijk vraaggericht gewerkt.

Nb! coördineert in opdracht van Zuivel NL de boerderijeducatie in de regio (zie foto 2).

3. Nb! adviseert en verspreidt kennis op het gebied van Natuur- en Duurzaamheidseducatie & -recreatie (edutainment) in het groen, door het aanbieden van workshops en trainingen. Ook en verzorgt Nb! aantrekkelijke informatieve producten in samenwerking met partners.

In opdracht van Jong Leren Eten ontwikkelde Nb! de Menukaart Voedseleducatie (zie foto 3).

4. Nb! geeft concrete invulling aan beleidsdoelen van bijvoorbeeld de gemeente Leiden. Zowel op het gebied van duurzaamheid en onderwijs als gezondheid en welzijn volgt Nb! de ontwikkelingen van de (lokale) overheid en stemt haar aanbod hier zo veel mogelijk op af. De stichting ziet zichzelf als de schakel tussen het beleid en de burger en kan beleid handen en voeten geven in de praktijk.

Gemeente Leiden wil meer aandacht voor bomen, en daarmee klimaatadaptatie in de stad. Nb! heeft lessen van de FBI (Fantastische Bomen Inspecteurs) gegeven op basisscholen (zie foto 4).

5. Nb! leert en ontwikkelt door zowel inhoudelijk als organisatorisch goed te evalueren en te monitoren.

Het jaarprogramma van Nb! wordt per activiteit geëvalueerd met alle betrokkenen: deelnemers, partners en het Nb! team. Hierbij wordt o.a. besproken wat de activiteit of het project naast de concrete resultaten, zoals het aantal bereikte kinderen, opgeleverd heeft. Tot slot wordt ook de tijdsinzet in verhouding tot de begroting en de financiën geëvalueerd.

Ook de Naar buiten! dagen worden elk jaar geëvalueerd met de leerkrachten, Pabo-studenten van Hogeschool Leiden en de aanbieders (zie foto 5).

5. Beheersing: organisatie en financiën

5.1 Financiën

Nb! ontvangt jaarlijks ongeveer € 30.000,- subsidie van Natuur- en duurzaamheidseducatie van de gemeente Leiden. De helft hiervan wordt ingezet voor instandhoudingskosten, zoals de website, communicatie, kantoorruimte, boekhouding, bedrijfsvoering, administratiekosten, bestuurskosten, coördinatie van de stichting etc. De andere helft dient als basis voor de financiering van activiteiten. Aanvullend wordt er jaarlijks ongeveer € 40.000 subsidie aangevraagd bij het programma [Groen doet Goed](#) van de provincie Zuid-Holland. In dit programma wordt nauw samengewerkt met andere gemeenten en NME centra. Gezamenlijk zorgen we ervoor dat kinderen in Zuid-Holland vaker de natuur opzoeken. Daarnaast draagt ook Fonds1818 jaarlijks ongeveer € 40.000 bij aan onze activiteiten. Ook vraagt Nb! regelmatig (eenmalige) projectsubsidies aan, bijvoorbeeld de Onderwijsinnovatie Subsidie van Gemeente Leiden en de subsidie van het Leids Preventie Akkoord. Er wordt ook regelmatig een beroep gedaan op andere, kleinere fondsen zoals het NME fonds, Stichting Zorg en Zekerheid en het Druckerfonds.

5.2 Organisatie

Onze rechtsvorm is een stichting, met een directie-bestuur van twee personen en een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht staat het bestuur bij en houdt toezicht op de werkwijze van de stichting. In Leiden heeft NDE weinig politieke aandacht dus er wordt beperkt budget voor dit onderwerp beschikbaar gesteld.

Hierdoor is er weinig structureel budget en wordt alles zoveel mogelijk low budget uitgevoerd. Dit heeft ook invloed op de organisatie: Nb! kan vooralsnog geen vaste medewerkers in loondienst aannemen, maar werkt met freelancers (ZZP-ers). Dit geldt ook voor de bestuursleden die naast hun bestuurlijke taken ook uitvoerende directie werkzaamheden verrichten zoals de aansturing van het team, acquisitie, organisatie en (beperkte) uitvoering van activiteiten, publiekscommunicatie, financiële administratie en het verdere beheer en de verantwoording. De stichting houdt kantoor op de kinderboerderij Weidezicht in Leiden, waar van de gemeente Leiden kantoorruimte wordt gehuurd.

De stichting is aangesloten bij diverse netwerken zoals het eerder genoemde provinciale programma Groen doet Goed, het Zuid-Hollands Overleg Natuur- en milieueducatie (ZON) en Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling (GDO). Nb! is leergierig en altijd in ontwikkeling. De stichting is continu bezig met het opzetten van nieuwe projecten en het zoeken naar nieuwe samenwerkingen om invulling te blijven geven aan de actuele maatschappelijke opgaven.

Uiteraard wil Nb! haar huidige opdrachtgevers en financiers meer dan tevreden stellen tijdens de samenwerking en/of uitvoering van projecten. Positieve mond tot mond reclame binnen het werkveld in regio Leiden helpt daarbij. Ook het nakomen van afspraken, regelmatig persoonlijk contact, en evaluatie zijn daarvoor belangrijk.

6. Beleidsvoornemens 2024 – 2028

1. De stichting is een projectorganisatie: bereik en omzet worden jaarlijks in hoge mate bepaald door de omvang van de (te acquireren) projecten. De stichting streeft naar het creëren van een stabiele organisatie, ook in financieel opzicht.
2. Bij Nb! staat kwaliteit hoog in het vaandel. We willen de inhoudelijke kwaliteit van onze (educatieve) activiteiten verbeteren door aan te sluiten op de beleidsdoelen van de gemeente zoals de verbinding tussen stad en platteland. En ook willen we nog beter aansluiten op lokale en landelijke ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, zoals de focus op Burgerschapsvorming.
3. Nb! blijft zich professionaliseren in haar rol als opdrachtgever, door processen, werkwijze en kwaliteitskaders vast te leggen en hierop toe te zien. Daarbij staat persoonlijk contact te houden met opdrachtgevers en opdrachtnemers centraal en willen we het teamgevoel binnen de organisatie versterken.
4. Nb! zet in op het verbreden en versterken van het netwerk van partners en ambassadeurs: burgers, beheerders, organisaties en bestuurders ervaren het als prettig als hun naam aan de onze wordt verbonden, en wij aan die van hen. We streven structurele samenwerking met partners na.
5. Nb! wil graag geleidelijk groeien als organisatie. Zowel inhoudelijk door onze ervaring en kennis aan te bieden als adviseurs, als door opschalen in de regio. Ook het verbreden van activiteiten en projecten streven we na, mits we daarvoor een goede mix vinden van organiseren, coördineren, faciliteren en samenwerken.

7. Randvoorwaarden en risico's

7.1 Bestuurskracht

De basis van Nb! Leiden is een stichting die nu bestuurd wordt door een tweekoppig bestuur, dat tevens de directie vormt. Doordat het bestuur zelf direct betrokken is in en bij de praktijk is, kan zij goed inspelen op de ontwikkelingen en behoeften. Het bestuur komt wekelijks bijeen en bespreekt de gang van zaken zowel op inhoudelijk als op uitvoerend niveau. In de toekomst streven we naar een derde bestuurslid om de stabiliteit te vergroten. De afspraken, regels en richtlijnen m.b.t. het

bestuur zijn vastgelegd in een Huishoudelijk Reglement. Hierin zijn ook de taken en bevoegdheden van de bestuursleden vastgelegd. Daarnaast is er een RvT bestaande uit drie leden. Deze toezichthouders geven raad en houden toezicht op het werk van het bestuur. Ook zijn zij werkgever van het bestuur. Ook voor de RvT is een Huishoudelijk Reglement opgesteld.

7.2 Fondsenwerving

Alle subsidies moeten jaarlijks aangevraagd en verantwoord worden, wat veel tijd kost van de directie-bestuursleden.

De stichting werkt op projectbasis en maakt projectbegrotingen waarvan altijd 10% tot 15% wordt ingezet voor instandhoudingskosten (zie eerste alinea van dit hoofdstuk). Om de begroting sluitend te krijgen en de instandhoudingskosten te dekken moeten er gedurende het jaar extra opdrachten geworven worden. De afgelopen jaren ging dit om projecten zoals de coördinatie van het Verwonderpaspoort en Verwonder om de hoek (2018-2021), de coördinatie van NatuurWijs (2019-2023) en de regionale coördinatie van boerderijeducatie in opdracht van Zuivel NL (sinds 2020).

Het ontbreken van structurele financiering maakt de stichting kwetsbaar. We zoeken steeds naar programmatische en structurele samenwerking, fondsen, versterking van onze expertise en ons (bestuurlijk) netwerk. Dit vraagt in de praktijk veel tijd en doorzettingsvermogen en ondanks deze inspanningen is structurele financiering niet mogelijk.

7.3 Bedrijfsvoering

We streven naar een kleine maar efficiënte bedrijfsvoering op het gebied van medewerkers, organisatie, huisvesting, financiën en administratie. Waar nodig roepen we daarbij professionele hulp in, mits er financiën beschikbaar zijn.

7.4 Competente medewerkers

Zonder competente medewerkers bestaat Nb! niet. We streven voor en met hen naar marktconforme afspraken over arbeidsvoorwaarden. We verwachten van hen een investering in de continuïteit van de stichting. Nb! heeft een flexibele schil van experts (ZZP-ers en vrijwilligers) die ieder hun eigen expertise hebben. Er wordt geïnvesteerd in wederzijdse betrokkenheid door regelmatig persoonlijk contact maar ook door het organiseren van netwerkmomenten en borrels. Omdat de organisatie groter wordt is er een overeenkomst ontwikkeld voor ZZP-ers. Per jaar of per opdracht ondertekenen zij de overeenkomst waarin de wederzijdse rechten en plichten zijn opgenomen. Nb! werkt ook veel met vrijwilligers vanuit sociaal maatschappelijk oogpunt maar ook omdat er vaak beperkte budgetten zijn. Ook voor vrijwilligers is er een overeenkomst. Daarbij dienen alle medewerkers, ZZP-ers en vrijwilligers in het bezit te zijn van een geldige VOG.

8. Integriteit en grensoverschrijdend gedrag

Integriteit en het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag zijn van het grootste belang binnen een organisatie en met name voor een stichting die zich richt op kinderen in de basisschoolleeftijd. Het is essentieel om een veilige en respectvolle atmosfeer te creëren, waarin zowel medewerkers als kinderen zich kunnen ontwikkelen en ontplooiën zonder angst voor ongewenst gedrag. Dit gedrag kan variëren van pesten en discriminatie tot fysiek contact dat als ongepast wordt ervaren.

Het is van groot belang dat de stichting een open sfeer heeft waarin medewerkers zich comfortabel voelen om zorgen of incidenten met betrekking tot integriteit te melden. Een effectief meldingssysteem, met de garantie van vertrouwelijkheid, kan de drempel verlagen voor medewerkers om mogelijke problemen aan te kaarten.

Nb! heeft duidelijke normen en waarden vastgesteld en gebruikt als basis voor een gedragscode. Deze wordt actief gecommuniceerd en geïntegreerd in de dagelijkse praktijk. Medewerkers dienen zich bewust te zijn van de gedragscode en de verantwoordelijkheid die zij hebben ten opzichte van de kinderen waarmee zij werken.

Daarbij is er een protocol gericht op grensoverschrijdend gedrag met als doel het waarborgen van een veilige omgeving voor alle betrokkenen bij onze stichting en het effectief omgaan met grensoverschrijdend gedrag. Het biedt richtlijnen voor het herkennen, melden, onderzoeken en aanpakken van dergelijk gedrag.